

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

સર્વનન અને અન્ય

વિરુદ્ધ

પોન્ડીચેરી રાજ્ય

નવેમ્બર ૩, ૨૦૦૪

[ન્યાયમૂર્તિ અરિજીત પાસાયત અને ન્યાયમૂર્તિ સી. કે. ઠાકર]

દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦-કલમ ૩૪ સાથે વંચાણે લતાં કલમ ૩૦૪(૨)-
ખૂનને લાયક ન હોય તેવી ગુનાહિત મનુષ્યવધ-દોષિત ઠરાવ અને ત્રણ
આરોપીઓની સજા-જોકે, અન્ય નિર્દોષ જાહેર થયા-ઉચ્ચ અદાલતે એક
આરોપીના આદેશને સમર્થન આપ્યું-એસ. એલ. પી.-ફગાવી દેવાયો-બાકી
આરોપીઓની અરજી કે જે કલમ ૩૪ લાગુ પડતી નથી-અપીલ પર, અદાલતે
એવું માન્યું કે-હકીકતો પર સાબિત થયું કે સામાન્ય હેતુને આગળ વધારવા માટે
ગુનાહિત કૃત્ય કરવામાં આવ્યું છે-તબીબી પુરાવા કે માથામાં ઈજા થવાથી
મૃત્યુનું કારણ બને છે-ઉપરાંત મૃત્યુનું કારણ બનવાનો કોઈ હેતુ નથી-તેથી
કલમ ૩૪ નીચેની અદાલતો દ્વારા ભા.દં.સં. સી. ની કલમ ૩૦૪ (૨) હેઠળ

કલમ ૩૪ સાથે વાંચી આરોપીઓને દોષિત ઠેરવવા માટે યોગ્ય રીતે લાગુ કરવામાં આવી હતી.

ફરિયાદ પક્ષના જણાવ્યા અનુસાર, દુર્ભાગ્યપૂર્ણ દિવસે અપીલકર્તાઓ-એ-૩ અને એ-૪એ ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં.-૧ ની સાચકલ સામે ઝંપલાવ્યું હતું અને તેની સાથે દુર્વ્યવહાર કર્યો હતો. ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં.-૧, ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં.-૨, એન અને અન્ય લોકોએ તેમના આચરણની અવગણના કરી અને આગળ વધ્યા પરંતુ અપીલકર્તાઓએ તેમનો પીછો કર્યો અને ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં.-૧ ને આગળ વધતા અટકાવ્યો અને ઝઘડો શરૂ કર્યો. એ-૧, એ-૨, એ-૫ અને એ-૬ ત્યાં આવ્યા. અપીલકર્તાઓએ ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૧ અને ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૨ પર હુમલો કર્યો હતો. એ-૧ એ એન પર હુમલો કર્યો, જેના પરિણામે એન તેની પીઠ પર પડી ગયો અને તેને રક્તસ્રાવની ઇજાઓ થઈ અને તે પછી તેનું મૃત્યુ થયું. તમામ આરોપીઓ પર ભા.દં.સં. સી. ની કલમ ૧૪૭, ૩૨૩, ૩૪૧, ૩૦૨ અને ભા.દં.સં. સી. ની કલમ ૧૪૯ હેઠળ દંડનીય ગુનાઓ કરવા બદલ આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો. ટ્રાયલ કોર્ટે સરકારી વકીલ દ્વારા આપવામાં આવેલી રાહતની નોંધ લેતા જણાવ્યું હતું કે એનના મૃત્યુનું કારણ બનવાનો કોઈ હેતુ નથી, અને અવલોકન કર્યું હતું કે ભા.દં.સં. સી. ની કલમ ૩૦૨ હેઠળ કોઈ ગુનો કરવામાં આવ્યો નથી. તેણે એ-૧, એ૩ અને એજને ભા.દં.સં. સી. ની કલમ ૩૪ સાથે વંચાણે લતાં કલમ ૩૦૪ (૨) હેઠળ સજા પામેલા ગુના માટે દોષિત ઠેરવ્યા હતા, જોકે તેમની સામે કોઈ પુરાવા ન હોવાથી એર, એપ અને એફને નિર્દોષ જાહેર કર્યા હતા. હાઈકોર્ટે આ આદેશને માન્ય રાખ્યો હતો. આ અદાલતે એ-૧ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી એસએલપીને ફગાવી દીધી હતી, જોકે એ-૩ અને એ-૪ને મંજૂરી આપી હતી. જેથી હાલની અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી.

અપીલકર્તાઓ-એ૩ અને એજ એ દલીલ કરી હતી કે નીચેની અદાલતોએ કલમ ૩૪ લાગુ કરવામાં અને અપીલકર્તાઓને કલમ ૩૪ ભા.દં.સં. સી. સાથે વાંચી

શકાય તેવા કલમ ૩૦૪ (૨) હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં ભૂલ કરી છે કારણ કે અપીલકર્તાઓએ મૃતકને કોઈ ઈજા પહોંચાડી નથી કે ન તો તેનું મૃત્યુ કરાવવાનો ઇરાદો છે.

સામાવાળા-રાજ્યએ દલીલ કરી હતી કે ભા.દં.સં. સી. ની કલમ ૩૪ લાગુ કરવામાં બંને અદાલતો યોગ્ય હતી.

અપીલને નકારી કાઢીને કોર્ટે એવું માન્યું હતું કે;

૧.૧.ભા.દં.સં. સી. ની કલમ ૩૪ એ કાયદો બનાવે છે કે જ્યારે કોઈ ગુનાહિત કૃત્ય ઘણા લોકો દ્વારા બધાના સામાન્ય હેતુને આગળ વધારવા માટે કરવામાં આવે છે, ત્યારે આવી દરેક વ્યક્તિ તે કૃત્ય માટે તે જ રીતે જવાબદાર છે, જાણે કે તે તેના દ્વારા જ કરવામાં આવ્યું હોય.આ કલમ આમ ફોજદારી કૃત્ય કરવામાં સંયુક્ત જવાબદારીનો સિદ્ધાંત મૂકે છે તે જવાબદારીનો સાર 'સામાન્ય હેતુ' ના અસ્તિત્વમાં જોવા મળે છે જે આરોપીઓને સક્રિય કરે છે જે આવા હેતુને આગળ વધારવા માટે ફોજદારી કૃત્ય કરવા તરફ દોરી જાય છે.આ વિભાગનો હેતુ એવા કેસને પહોંચી વળવાનો છે જેમાં પક્ષના વ્યક્તિગત સભ્યોના કૃત્ય વચ્ચે તફાવત કરવો અને તેમાંથી દરેક દ્વારા બરાબર શું ભૂમિકા ભજવવામાં આવી હતી તે સાબિત કરવું મુશ્કેલ છે.આમ, તે ફોજદારી ન્યાયશાસ્ત્રના સામાન્ય નિયમનો અપવાદ છે કે તે વ્યક્તિની પ્રાથમિક જવાબદારી છે જે વાસ્તવમાં ગુનો કરે છે અને માત્ર તે જ વ્યક્તિને તેના વ્યક્તિગત કૃત્ય માટે કાયદા અનુસાર દોષિત ઠેરવી શકાય છે અને સજા કરી શકાય છે. [૮૯૪-ઈ-જી]

૧.૨.ફરિયાદ પક્ષના કેસમાંથી, ટ્રાયલ કોર્ટ તેમજ હાઈકોર્ટ દ્વારા માનવામાં આવે છે તેમ, તે સાબિત થાય છે કે તે સામાન્ય હેતુને આગળ વધારવા માટે ફોજદારી કૃત્ય કરવાનો સ્પષ્ટ કેસ હતો.તે ડૉક્ટરના પુરાવામાં પણ હતું કે માથાની ઈજા સામાન્ય રીતે મૃત્યુનું કારણ બનવા માટે પૂરતી હતી.વધુમાં, સરકારી વકીલ દ્વારા આપવામાં આવેલી રાહતને ધ્યાનમાં રાખીને કે મૃતકના મૃત્યુનું કારણ બનવાનો કોઈ હેતુ નથી, આ કેસ ભા.દં.સં. સી. ની કલમ ૩૦૦ હેઠળ આવરી લેવામાં આવશે નહીં, આરોપી નં. ૧,૩ અને ૪ ને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ભા.દં.સં. સી. ની કલમ ૩૪ સાથે વાંચીને કલમ ૩૦૪(૨) હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે દોષી

ઠેરવવામાં આવ્યા હતા. તેથી, ટ્રાયલ કોર્ટ અને ઉચ્ચ અદાલતે કલમ ૩૪ ભા.દં.સં. સી. લાગુ કરીને અને કલમ ૩૪ ભા.દં.સં. સી. સાથે વાંચીને કલમ ૩૦૪ (૨) હેઠળ ગુના માટે અપીલકર્તાઓને દોષિત ઠેરવીને અને સજા આપીને કાયદાની કોઈ ભૂલ કરી નથી. તેથી, ટ્રાયલ કોર્ટ અને હાઈકોર્ટના આદેશને સમર્થન આપવામાં આવે છે.[૮૯૬-એફ-એચ; ૮૯૭-એ-બી]

બરેન્દ્ર કુમાર ઘોષ વિરુદ્ધ સમ્રાટ, (૧૯૨૪) ૫૨ આઈએ ૪૦: એ.આઈ.આર. (૧૯૨૫) પી.સી. ૧; ગુરદત મલ અને અન્યો વિરુદ્ધ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય, એ.આઈ.આર. (૧૯૬૫) એસ.સી. ૨૫૭ અને ઈબ્રાહિમ શેખ અને અન્યો વિરુદ્ધ પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્ય, એ.આઈ.આર. (૧૯૬૪) એસ.સી. ૧૨૬૩ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

ફોજદારી અપીલી હુકુમત: ફોજદારી અપીલ નં. ૧૦૭૦/૧૯૯૯

ક્રિ.અ. નં. ૬૮૮/૧૯૯૧ માં મદ્રાસ હાઈકોર્ટના ૨૦.૧૦.૧૯૯૮ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી..

અપીલકર્તા વતી એસ. મિશ્રા, મનુ શંકર મિશ્રા, તથાગટ એચ. વર્ધન અને ટી. રાજા.

વી. જી. પ્રાગસમ, સામાવાળા માટે.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ ઠક્કર દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો.

વિશેષ રજા દ્વારા વર્તમાન અપીલ ૨૦ ઓક્ટોબર, ૧૯૯૮ના રોજ મદ્રાસ ખાતેની ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા ફોજદારી અપીલ નં. ૬૮૮/૧૯૯૧ માં પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને આદેશ સામે નિર્દેશિત કરવામાં આવી છે, જેમાં સેશન્સ કેસ નં. ૧૨/૧૯૯૧ માં પ્રિન્સિપલ સેશન્સ જજ, પોંડિચેરીના ૩૦ સપ્ટેમ્બર,

૧૯૯૧ના આદેશની પુષ્ટિ કરવામાં આવી છે, જેમાં આરોપી નં. ૧,૩ અને ૪ને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૪ (ટૂંકમાં "આઈ. પી. સી".) સાથે વાંચીને કલમ ૩૦૪ (૨) હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા છે અને તે બધાને બે વર્ષની સખત કેદની સજા ભોગવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે.

ટૂંકમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે, ફરિયાદ પક્ષનો કેસ એ હતો કે ૩ જૂન, ૧૯૯૦ના રોજ રાત્રે ૯.૫૦ વાગ્યે, પ્રદર્શન સ્ટોલ પોન્ટેક્સ બંધ કર્યા પછી, મૃતક નાદામુની, ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૧ સુબ્રમણ્યમ, ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૨ થંગાવેલ અને તેમના સહકાર્યકરો રામલિંગમ અને મોહન પોન્ડી-વિલિયનપુર રોડ પર તેમની સાયકલ પર જઈ રહ્યા હતા અને કુહાલોર રોડના જંક્શન પર ગોળ તંનામાં વળાંક લીધો હતો.તે સમયે જ, સરવનન (એ૩) અને નટરાજન (એ૪)-અહીં અપીલ કરનારાઓ, કુહાલોર રોડથી એટલે કે દક્ષિણથી ઉત્તર તરફ સાયકલ પર આવ્યા હતા અને તેઓ રામલિંગમ (ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૧) ની સાઈકલ સામે ધસી ગયા હતા. ત્યારબાદ સરવનન (એ૩) એ રામલિંગમ (ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૧) ને ગંદી ભાષામાં ગાળો આપી હતી. દુર્વ્યવહાર છતાં, ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૧, ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૨ અને મૃતક પોન્ડી-વિલિયનપુર રોડ પર પશ્ચિમ તરફ આગળ વધ્યા અને જ્યારે તેઓ સ્વદેશી કોટન મિલ્સની નજીક આવી રહ્યા હતા, ત્યારે એ ૩ અને એ ૪ રસ્તાની ઉત્તર બાજુએ ખોટી દિશામાં પૂર્વથી પશ્ચિમ તરફ સ્વદેશી કોટન મિલ્સના મુખ્ય દ્વાર પાસે આવ્યા, જ્યાં પદયાત્રીઓ માટે રસ્તો પાર કરવા માટે બેરિકેડમાં એક રસ્તો હતો.તે માર્ગ દ્વારા, એ-૩ અને એ-૪ ફરિયાદ પક્ષની નજીક આવ્યા અને ઝઘડો

કર્ચો.આરોપીએ સાયકલને રસ્તાની બીજી બાજુ છોડી દીધી હતી.એવો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો કે એડએ ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૧ને તેના ગાલ પર પકડ્યો હતો અને તેના પર પથ્થર ફેંક્યો હતો જેના કારણે ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૧ને ઈજા થઈ હતી.ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૨ તેને બચાવવા માટે આવ્યો હતો, પરંતુ એ ૪ દ્વારા તેના પર હુમલો પાડ કરવામાં આવ્યો હતો.તે સમયે, એ ૧, એ ૨, એ ૫ અને એ ૬ સ્થળ પર આવ્યા અને અલએ મૃતક નાદામુની પર હિંસાનો ઉપયોગ કર્યો.એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે માર મારવાને કારણે મૃતક નાદામુની તેની પીઠ પર પડી ગયો હતો અને તેને લોહીલુહાણ ઈજાઓ થઈ હતી.આ જોઈને આરોપી નાસી છૂટ્યો હતો.નાદામુનીને હોસ્પિટલમાં ખસેડવામાં આવ્યા હતા અને હોસ્પિટલમાં દાખલ કર્યાના અડધા કલાકની અંદર તેમનું મૃત્યુ થયું હતું.ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૧૪, રવિકુમાર, એસ. આઈ., પોંડિચેરીએ ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૧ પાસેથી ફરિયાદ (એક્ટિઝબિટ નં. પી ૧) મેળવી હતી અને એ ૧ થી એ ૬ સામે ભા.દં.સં. સી. ની કલમ ૧૪૭,૩૪૧,૩૨૩,૩૦૨ સાથે વાંચીને કલમ ૧૪૮ હેઠળ કેસ નોંધ્યો હતો.નાદામુનીના મૃતદેહની તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી અને મૃતદેહને પોસ્ટમોર્ટમ માટે મોકલવામાં આવ્યો હતો.ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૧૧ ડૉ. બલરામને શબપરીક્ષણ હાથ ધર્યું હતું અને મૃતક નાદામુનીની વાળના માર્જિનની નજીક કપાળ પર, મધ્ય રેખાની ડાબી બાજુએ ૨ સે. મી. એ ૧.૫ સે. મી. x ૧ સે. મી. નું એક ઘર્ષણ જોવા મળ્યું હતું.; જમણા આગળના હાથના આંતરિક પાસા પર ૪ x ૩ સે. મી. નો એક ચેપ; જમણા ઘૂંટણના સાંધા પર એક બહુવિધ નાના ઘર્ષણ; ૧ x ૧ સે. મી. નું

એક ઘર્ષણ.ડાબા ઘૂંટણની સાંધા પર. ૫ x ૧ સે. મી. ની ઉઝરડા ઈજા. મધ્ય રેખામાં માથાના પાછળના ભાગમાં ઊંડા હાજર અસ્થિ સુધી. તેમના અહેવાલ મુજબ, દર્દીનું માથામાં ઈજા થવાથી મૃત્યુ થયું હતું.તેમણે અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે મૃતદેહ પર મળી આવેલી ઈજાઓ પૂર્વ-મોર્ટમની પ્રકૃતિની હતી અને જો પીડિત વ્યક્તિ ખરબચડી સપાટી પર પડી જાય તો તે શક્ય છે.તેમણે એમ પણ જણાવ્યું હતું કે ઈજા નં. ૫ (માથાની) ઈજા પ્રકૃતિના સામાન્ય માર્ગમાં મૃત્યુનું કારણ બનવા માટે પૂરતી હતી.

તમામ આરોપીઓ પર ભા.દં.સં. સી. ની કલમ ૧૪૭,૩૨૩,૩૪૧,૩૦૨ અને ભા.દં.સં. સી. ની કલમ ૧૪૮ હેઠળ દંડનીય ગુનાઓ કરવા બદલ આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો. વિદ્વાન સરકારી વકીલ દ્વારા એર, એપ અને એફ સામે કોઈ પુરાવા ન હોવાની નોંધ લેતા ટ્રાયલ કોર્ટ તેમને નિર્દોષ જાહેર કર્યા હતા.એ ૧, એ ૩ અને એ ૪ ના સંદર્ભમાં, ટ્રાયલ કોર્ટ અવલોકન કર્યું હતું કે ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૧ ના પુરાવા દર્શાવે છે કે એ ૩ અને એ ૪ એ વેંકટ સુબ્બા રેડ્ડીયારની પ્રતિમા નજીક તેની સાયકલ સાથે અથડાયા હતા, પરંતુ તે વર્તનને અવગણીને, ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૧, ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૨, મૃતક નાદામુની અને અન્ય લોકો પશ્ચિમ તરફ આગળ વધ્યા હતા.એ-૩ અને એ-૪ એ પૂર્વથી પશ્ચિમ તરફ જતા રસ્તાની દક્ષિણ બાજુના બેરિકેડમાં વિકેટ ગેટ દ્વારા પ્રવેશ મેળવ્યો હતો અને ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૧ ને આગળ વધતા અટકાવ્યો હતો.એ૩એ ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૧ના જડબા પર મુઠ્ઠી મારી.એ૩ અને એજએ ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૧ અને ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૨ પર હુમલો કર્યો અને એ ૧ તેમની

સાથે જોડાયો અને નાદામુની પર તેના પેટ પર હુમલો કર્યો, જે તેનો ચહેરો ઉપરની તરફ રાખીને રસ્તા પર નીચે પડી ગયો અને તેના માથાની પાછળની બાજુએ લોહી વહેતું હતું.ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૧૧, ડૉ. બલરામનના જણાવ્યા અનુસાર, મૃતક નાદામુનીને થયેલી ઈજા નં. ૫ પ્રકૃતિના સામાન્ય માર્ગમાં મૃત્યુનું કારણ બનવા માટે પૂરતી હતી.તેમણે વધુમાં અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે ચહેરો ઉપરની તરફની ખરબચડી સપાટી પર પડવાને કારણે ઈજા થઈ હોઈ શકે છે.ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૧ અને ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૨ એ પણ જણાવ્યું હતું કે મૃતક પર એ ૧ દ્વારા હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો.ટ્રાયલ કોર્ટ અવલોકન કર્યું હતું કે સરકારી વકીલે સ્વીકાર્યું હતું તેમ મૃતક નાદામુનીના મૃત્યુનું કારણ બનવાનો કોઈ હેતુ ન હોવાથી, ભા.દં.સં. સી. ની કલમ ૩૦૪ (૨) અને ભા.દં.સં. સી. ની કલમ ૩૪ હેઠળ સજા પામેલા ગુના માટે ટ્રાયલ કોર્ટ એ ૧, એ ૩ અને એ ૪ ને દોષી ઠેરવ્યા હતા અને તે મુજબ સજા સંભળાવી હતી.

ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશમાં કોઈ કાનૂની નબળાઈ ન હોવાને કારણે, ઉચ્ચ અદાલતે એ ૧ , એ ૩ અને એ ૪ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલને ફગાવી દીધી અને ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદાની પુષ્ટિ કરી. એ ૧ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી વિશેષ રજા અરજીને આ અદાલત દ્વારા ૧૩ જુલાઈ, ૧૯૯૯ના આદેશ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવી હતી.જોકે, એ ૩ અને એ ૪ ને રજા આપવામાં આવી હતી.આમ હાલની અપીલ એ-૩ અને એ-૪ દ્વારા કરવામાં આવી છે.અમે પક્ષકારો માટે વિદ્વાન કાઉન્સેલને સાંભળ્યા છે.

અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ શ્રી પી. એસ. મિશ્રાએ જણાવ્યું હતું કે ઉચ્ચ અદાલત સમક્ષ તબીબી પુરાવા અને આંખના પુરાવા વચ્ચેના તફાવત અંગે ત્રણ મુદ્દાઓ વિનંતી કરવામાં આવી હતી; આરોપીની ઓળખ અને પ્રથમ માહિતી અહેવાલ દાખલ કરવામાં વિલંબ.જો કે, તેમણે બારમાં સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું હતું કે તેઓ આ અદાલત સમક્ષ કોઈ પણ મુદ્દાઓ પર ભાર મૂકતા નથી.ઉદ્દેખનીય છે કે ૧૧ ઓક્ટોબર, ૧૯૯૯ના રોજ જ્યારે વિશેષ રજા અરજી સુનાવણી માટે મૂકવામાં આવી હતી, ત્યારે જ્યાં સુધી અરજદાર નં. ૧ (મૂળ આરોપી નં. ૧) નો સંબંધ હતો ત્યાં સુધી તેને ફગાવી દેવામાં આવી હતી અને અમારી સમક્ષ અપીલકર્તાઓને રજા આપવામાં આવી હતી.

અમારી સમક્ષ વિદ્વાન કાઉન્સેલની મુખ્ય દલીલ એ છે કે કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં, નીચેની બંને અદાલતોએ ભા.દં.સં. સી. ની કલમ ૩૪ લાગુ કરવામાં અને અપીલકર્તાઓને ભા.દં.સં. સી. ની કલમ ૩૪ સાથે વાંચીને કલમ ૩૦૪ (૨) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં ભૂલ કરી છે. અપીલકર્તાઓ સામે કલમ ૩૪ લાગુ કરી શકાતી ન હોવાથી, દોષિત ઠેરવવાનો અને સજાનો આદેશ રદ કરવાને પાત્ર છે.

બીજી તરફ, રાજ્યના વિદ્યાર્થી વકીલ શ્રી વી. જી. પ્રગાસમે રજૂઆત કરી હતી કે બંને અદાલતો ભા.દં.સં.ની કલમ ૩૪ લાગુ કરવામાં યોગ્ય છે અને આવા તારણો સામે કોઈ ફરિયાદ કરી શકાતી નથી.

ભા.દં.સં. સી. ની કલમ ૩૪ એ કાયદો બનાવે છે કે જ્યારે કોઈ ગુનાહિત કૃત્ય ઘણા લોકો દ્વારા બધાના સામાન્ય હેતુને આગળ વધારવા માટે કરવામાં આવે છે, ત્યારે આવી દરેક વ્યક્તિ તે કૃત્ય માટે તે જ રીતે જવાબદાર છે, જાણે કે તે તેના દ્વારા જ કરવામાં આવ્યું હોય.આ કલમ આમ ફોજદારી કૃત્ય કરવામાં સંયુક્ત જવાબદારીનો સિદ્ધાંત રજૂ કરે છે.તે જવાબદારીનો સાર 'સામાન્ય હેતુ' ના અસ્તિત્વમાં જોવા મળે છે જે આરોપીઓને સક્રિય કરે છે જે આવા હેતુને આગળ વધારવા માટે ફોજદારી કૃત્ય કરવા તરફ દોરી જાય છે.આ વિભાગનો હેતુ એવા કેસને પહોંચી વળવાનો છે કે જેમાં પક્ષના વ્યક્તિગત સભ્યોના કૃત્ય વચ્ચે તફાવત કરવો અને તેમાંથી દરેક દ્વારા બરાબર શું ભૂમિકા ભજવવામાં આવી હતી તે સાબિત કરવું મુશ્કેલ છે.તેથી, તે કાયદો બનાવે છે કે એકવાર તે જાણવા મળે છે કે બધાના સામાન્ય હેતુને આગળ વધારવા માટે ઘણી વ્યક્તિઓ દ્વારા ગુનાહિત કૃત્ય કરવામાં આવ્યું છે, તો આવી દરેક વ્યક્તિ ગુનાહિત કૃત્ય માટે જવાબદાર છે જાણે કે તે તેના દ્વારા જ કરવામાં આવ્યું હોય.આમ તે ફોજદારી ન્યાયશાસ્ત્રના સામાન્ય નિયમનો અપવાદ છે કે તે વ્યક્તિની પ્રાથમિક જવાબદારી છે જે વાસ્તવમાં ગુનો કરે છે અને માત્ર તે જ વ્યક્તિને તેના વ્યક્તિગત કૃત્ય માટે દોષિત ઠેરવી શકાય છે અને કાયદા અનુસાર સજા કરી શકાય છે.

બરેન્દ્ર કુમાર ઘોષ વિરુદ્ધ સમ્રાટના અગ્રણી કેસમાં, (૧૯૨૪) પર આઈએ ૪૦: એ.આઈ.આર. (૧૯૨૫) પી.સી. ૧,

અપીલકર્તા પર પોસ્ટ માસ્ટરની હત્યા માટે કલમ ૩૪ ભા.દં.સં. સી. સાથે વાંચીને કલમ ૩૦૨ હેઠળ આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો.પુરાવાઓ દર્શાવે છે કે જ્યારે પોસ્ટ માસ્ટર ઓફિસમાં નાણાંની ગણતરી કરી રહ્યા હતા, ત્યારે ત્રણ વ્યક્તિઓ જેમાંથી એક અપીલકર્તા હતો, તેમણે તેમના પર પિસ્તોલ ચલાવી હતી અને તેમને રોકડ સોંપવાનું કહ્યું હતું.ટ્રાયલ જજે જ્યુરીને નિર્દેશ આપ્યો કે જો તેઓ સંતુષ્ટ હોય કે પોસ્ટ માસ્ટરની હત્યા ત્રણેયના સામાન્ય હેતુને આગળ વધારવા માટે કરવામાં આવી હતી, તો અપીલકર્તાને હત્યાનો દોષી ઠેરવી શકાય છે, પછી ભલે તેણે જીવલેણ ગોળી ચલાવી હોય કે નહીં.અપીલકર્તાને તે મુજબ દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો હતો.આવી સજાથી વ્યથિત થઈને, અપીલકર્તાએ પ્રિવી કાઉન્સિલનો સંપર્ક કર્યો હતો.કેદી વતી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે તે રૂમની બહાર છે.તે આંગણામાં હતો અને ડરી ગયો હતો.તેણે ગુનામાં ભાગ લીધો ન હતો અને તેથી, તેને ભા.દં.સં. સી. ની કલમ ૩૪ લાગુ કરીને ભા.દં.સં. સી. ની કલમ ૩૦૨ હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવી શકાયો ન હોત. જોકે, આ દલીલ નકારી કાઢવામાં આવી હતી.એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે એકવાર તે સ્થાપિત થઈ જાય કે બધાના સામાન્ય હેતુને આગળ વધારવા માટે કોઈ કાર્ય કરવામાં આવ્યું હતું, કલમ ૩૪ ને આકર્ષિત કરી શકાય છે અને બધાને તેમના વ્યક્તિગત કાર્યને ધ્યાનમાં લીધા વિના જવાબદાર ઠેરવી શકાય છે.

ન્યાયિક સમિતિએ અવલોકન કર્યું હતું કે બે પ્રકારના અપરાધીઓ વચ્ચેનો તફાવત (i) પ્રથમ સ્તરના મુખ્ય આરોપી , એટલે કે, જે ખરેખર ગુનો કરે છે; અને (ii) બીજા સ્તરના મુખ્ય આરોપી , એટલે કે, જે ગુના કરવામાં મદદ કરે છે,

જેમ કે અંગ્રેજી કાયદામાં જોવા મળે છે, તેનું ભારતમાં કડક પાલન કરવામાં આવ્યું નથી. આ સંજોગોમાં, તેમના આધિપત્ય અનુસાર, કલમ ૩૪ આકર્ષવામાં આવશે, જો કે તે સાબિત થાય કે ગુનાહિત કૃત્ય ઘણા વ્યક્તિઓ દ્વારા બધાના સામાન્ય હેતુને આગળ વધારવા માટે કરવામાં આવ્યું હતું.

અપીલકર્તા વતી તેણે કોઈ ગોળી ચલાવી ન હોવાની દલીલનો સામનો કરતા, ન્યાયિક સમિતિએ અવલોકન કર્યું હતું કે જો બે માણસો ત્રીજા માણસના ગળામાં દોરડું બાંધે અને તે મરી જાય ત્યાં સુધી દોરડાના વિરુદ્ધ છેડા ખેંચે, તો દરેકને અંતિમ કૃત્ય માટે જવાબદાર ઠેરવી શકાય છે, એટલે કે પીડિતાનું મૃત્યુ. જો અપીલકર્તા વતી એવી દલીલને સમર્થન આપવામાં આવે કે દરેકને ફક્ત તેના કૃત્ય માટે જ જવાબદાર ઠેરવવા જોઈએ, તો દરેક સફળતાપૂર્વક દલીલ કરી શકે છે કે ફરિયાદ પક્ષે જવાબદારી નિભાવી નથી કારણ કે તેમાંના દરેક સામે હત્યાના પ્રયાસ સિવાય બીજું કંઈ સાબિત થયું નથી, જે સફળ થઈ શકે અથવા ન પણ થઈ શકે. આમ બંનેને હત્યામાંથી મુક્ત કરવામાં આવશે, અને માત્ર એક પ્રયાસ માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવશે, જો કે પીડિત એક હત્યા કરાયેલ માણસ છે અને રહે છે. ભા.દં.સં. સી. ની કલમ ૩૩, ૩૪, ૩૭ અને ૩૮ નો ઉલ્લેખ કરતા એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે જો અપીલકર્તા દરવાજાની બહાર ઊભો હોય ત્યારે પણ તેણે કંઈ કર્યું ન હોય તો પણ તેને જવાબદાર ઠેરવી શકાય છે. તે યાદ રાખવું જોઈએ કે અન્ય વસ્તુઓની જેમ ગુનાઓમાં પણ "તેઓ એવી સેવા પણ કરે છે જે ફક્ત ઊભા રહે છે અને રાહ જુએ છે".

બરેન્દ્ર કુમાર ઘોષના સિદ્ધાંતને આ અદાલત સહિત ભારતીય અદાલતો દ્વારા અનેક કેસોમાં પુનરાવર્તિત કરવામાં આવ્યો હતો.એફ. એન. ગુરદત્ત મલ અને અન્યો વિરુદ્ધ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય, એ.આઈ.આર. (૧૯૬૫) એસ. સી. ૨૫૭, આ અદાલત દ્વારા અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે કલમ ૩૪ ૧પીસી સામાન્ય હેતુને આગળ વધારવા માટે ઘણી વ્યક્તિઓ દ્વારા કાર્ય કરવાનું વિચારે છે.જો નીચેની બે શરતો પૂર્ણ કરવામાં આવે તો આ જોગવાઈ હેઠળ રચનાત્મક જવાબદારી ઊભી થશે: –

(૧) ફોજદારી કૃત્ય કરવાનો સામાન્ય ઇરાદો હોવો જોઈએ; અને

(૨) તે હેતુને આગળ વધારવા માટે આવા કૃત્યમાં તમામ વ્યક્તિઓની ભાગીદારી હોવી જોઈએ.

જો આ બે ઘટકો સ્થાપિત થાય છે, તો તમામ આરોપી જે ગુનો કરવામાં આવ્યો છે તેના માટે જવાબદાર રહેશે.

ઇબ્રાહિમ શેખ અને અન્યો વિરુદ્ધ પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્ય, એ.આઈ.આર. (૧૯૬૪) એસ. સી. ૧૨૬૩ માં, આ અદાલતે જણાવ્યું હતું કે તેમાં કોઈ શંકા નથી કે વ્યક્તિ જે કરે છે તેના માટે સામાન્ય રીતે જ જવાબદાર છે અને ભા.દં.સં. સી. ની કલમ ૩૮ તેની ખાતરી આપે છે.પરંતુ કલમ ૩૪ અને કલમ ૩૫ ભા.દં.સં. સી. માં કાયદો જાહેર કરે છે કે જો ફોજદારી કૃત્ય સામાન્ય ઇરાદાનું પરિણામ છે, તો દરેક વ્યક્તિ જેણે આવા હેતુથી ગુનાહિત કૃત્ય કર્યું છે તે તેના ગુનામાં તેનો હિસ્સો ગમે તે હોય તે કુલ ગુના માટે જવાબદાર રહેશે.

આમ એ સ્પષ્ટ છે કે ભા.દં.સં. સી. ની કલમ ૩૪ માં ઉલ્લેખિત ફોજદારી કૃત્ય એક કરતાં વધુ વ્યક્તિની નક્કર કાર્યવાહીનું પરિણામ છે, જો ઉપરોક્ત પરિણામ સામાન્ય હેતુને આગળ વધારવામાં આવ્યું હોય અને દરેક વ્યક્તિને અંતિમ પરિણામ માટે જવાબદાર ઠેરવવું જોઈએ, જાણે કે તેણે પોતે જ કર્યું હોય.

તેથી, અમારે એ જોવાનું છે કે શું મૃતક નાગમુનીનું મૃત્યુ અપીલકર્તાઓ દ્વારા તેને મારી નાખવાના સામાન્ય હેતુથી થયું હતું કે કેમ. જો એમ હોય તો, અપીલકર્તાઓ જવાબદારીમાંથી છટકી શકતા નથી કે કલમ ૩૪ ભા.દં.સં. સી. નો કોઈ ઉપયોગ નહોતો કારણ કે અપીલકર્તાઓ દ્વારા મૃતક નાગમુનીને કોઈ ઈજા પહોંચાડવામાં આવી ન હતી અથવા તેમનો હેતુ મૃતક નાગમુનીનું મૃત્યુ કરાવવાનો નહોતો. અહીં ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ અને ટ્રાયલ કોર્ટ તેમજ હાઈકોર્ટ દ્વારા માનવામાં આવે છે તેમ, હાજર અપીલકર્તાઓ (એ-૩ અને એ-૪) કુહાલોર રોડથી સાયકલ પર આવ્યા હતા અને ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૧, ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૨ અને મૃતક નાગમુની સાથે ઝઘડો કર્યો હતો. જોકે મૃતક અને ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૧ અને ફરિયાદપક્ષે સાક્ષી નં. ૨ એ હુમલાની અવગણના કરી અને આગળ વધ્યા, અપીલકર્તાઓએ પોન્ડી-વિલિયમ્સ રોડ પર પશ્ચિમ તરફ તેમનો પીછો કર્યો અને ફરીથી ઝઘડો શરૂ કર્યો. અલ અન્ય લોકો સાથે ત્યાં આવ્યો હતો અને હિંસાનો ઉપયોગ કર્યો હતો અને મૃતક નાગમુનીને ઈજાઓ પહોંચાડી હતી જેના કારણે આખરે તેનું મૃત્યુ થયું હતું. આમ તે સામાન્ય હેતુને આગળ વધારવા માટે ફોજદારી કૃત્ય કરવાનો સ્પષ્ટ કેસ હતો. તે ડૉ. બલરામનના પુરાવામાં હતું કે પ્રકૃતિના સામાન્ય ક્રમમાં ઈજા નં. ૫ મૃત્યુનું કારણ બનવા માટે પૂરતી હતી. આ કેસ

ભા.દં.સં. સી. ની કલમ ૩૦૦ હેઠળ નહીં આવે તેવી સરકારી વકીલની છૂટને ધ્યાનમાં રાખીને, આરોપી નં. ૧,૩ અને ૪ ને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા ભા.દં.સં. સી. ની કલમ ૩૪ સાથે વાંચીને કલમ ૩૦૪ (૨) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા. અમારા મતે, કલમ ૩૪ ભા.દં.સં. સી. લાગુ કરીને અને કલમ ૩૪ ભા.દં.સં. સી. સાથે વાંચીને કલમ ૩૦૪ (૨) હેઠળ ગુના માટે અપીલકર્તાઓને દોષિત ઠેરવીને, ટ્રાયલ કોર્ટ અથવા હાઈકોર્ટ દ્વારા કાયદાની કોઈ ભૂલ કરવામાં આવી નથી.

તેથી, અમે આદેશમાં દખલ કરવાનું કોઈ કારણ જોતા નથી. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલી અને હાઈકોર્ટ દ્વારા પુષ્ટિ કરાયેલી દોષિતતા અને સજા કાયદેસર છે અને કાયદા અનુસાર છે અને અપીલ રદ થવાને પાત્ર છે.

તે મુજબ અપીલ રદ કરવામાં આવે છે. જામીન પર રહેલા આરોપીઓએ તાત્કાલિક આત્મસમર્પણ કરવું પડશે અને તેમની કસ્ટોડિયલ સજાનો બાકીનો સમયગાળો ભોગવવો પડશે.

અરજી ફગાવવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.